

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Qui modus tenendus in studio sacræ Scripturæ. cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

neglecta, in id tantum incumbunt, & in hoc vnum multos studiorum, ac lectionum labores dirigunt, vt alios hortentur, ac doceant, hos ego similes esse crediderim iumentis, quæ onerata in Vrbes commeatum comportant ad nutrimentum incolarum, ipsa verò, eo non solum non vescuntur, sed ne attingunt quidem, quin potius cum alijs triticum vexerint, ipsa sceno pascentur, vel vt mitius agamus, similes sunt pueris, nucis colligentibus solummodo ad ludendum cum socijs, nucleo neque gustato, neque aperto. Contra hos Paulus. Si tu Iudæus cum sis, confidis te esse duces cæcorum, eruditorem insipientium, magistrum infantium, qui ergo alium doces, te ipsum non doces? Certè Deus cum ad prædicandum mitteret Ezechielem, fili hominis, ait, comede volumen istud, ac si diceret, ait Hieron. in eum locum, Comede, & pascere, saturare, & eructa, accipe, & sparge, confortare, & labora. Et comedi, ait Prophetæ, & factum est in ore meo, sicut mel dulce. Vbi Hieronymus, nisi ante comederimus apertum, volumen, docere non possunt studentibus, qui propria vita sumunt, quod per linguam proximo conferant, in eius ore scriptura suavis est ad loquendum, cui interius impressa ad viuendum fuerit. Nam sermo dulcedinem non habet, quem vita intra conscientiam remordet. Ad prædicandum namque plus conscientia sancti amoris adificat, quam exercitatio sermonis. Ex nostris verò habemus innumera sanctorum, & illustrium virorum exempla, qui vt se ad conciones pararent, huic sese studio dederunt totos. Historia Ecclesiastica refert de Basilio magno, & Gregorio Nazianzeno eos reiectis omnibus Græcorum prophanis hystorijs, in sacræ scripturæ libris se duntaxat exercuisse, quorum intellectum, non suo ingenio fidentes indagabant, sed autoritate ac maiorum suorum scriptis, quæ ab ipsa Apostolorum traditione accepissent.

Rom. 2.

Hieron. in
Ezech.

Niceph.
Lib. 11.
c. 7.

Quis modus tenendus in lectione ac studio Scripturæ
sacræ. Cap. II.

Intentio in
studio scri-
pturæ sacræ
qualis.

Commodum autem arbitror etiam hic aliquas adhibere regulas, vt è studio scripturarum emolumentum plurimum capere possimus. Primo velim vt optinè intelligat studiosus diuinorum verborum scrutator, qualis esse debeat, & quomodo affectus dum sacrarum librorum lectioni, & studio vacet.

cat, Imprimis intentio debet esse sincera, vt Deum quærat & inueniat in ipsiusmet Dei verbis, in quibus ipse se, sitamque pulchritudinem nobiliter manifestat, quam in omnium rerum creaturarum dispositione, atque ornatu: quia in creaturis vestigia sunt tantum Dei; in scripturis autem ipsemet Deus loquendo se ipsum reuelat. Vnde & apparet quanta reuerentia, & timore habentes Deum ante nos, debeamus cum Samuele dicere: loquere Domine, quia audit seruus tuus; & quanta cum pietate scrutari sacra biblia, tamquam præciosum thesaurum, & pharmacorum apothecam, vt cum Chrysofostomo loquar tantum literas de Cælo ab ipso Deo datas, de melle cæli vt loquitur August. melleas & diuini erga nos amoris plenissimas. Sit autem legentis intentio, non vt sciat, vel ipse sciatur, non vt efferatur, & gloriatur in ea cognitione. Nam vt ait Bernar. sunt qui scire volunt, eo tantum hæc, vt sciant, & turpis est curiositas, aut vt sciatur, & turpis vanitas. Non solum vt alios instruat, sed magis adhuc se ipsum, vt supra de Esdra retulimus, qui librum legis excutiebat vt faceret (& hoc primo loco) deinde vt alios edoceret; hic est verè simplex coram Domino, qui experiatur illud in se ipso. Et cum simplicibus sermocinatio eius, Spiritus enim sanctus disciplina effugiet fridum, & auferet se à cogitationibus, quæ sunt sine intellectu. Quæ simplicitas ad charitatem Dei & proximorum recta tendit intentione. Hic autem amor parit rerum diuinarum intelligentiam, plerumque enim intrat Amor, quo non potest intellectus ingredi. Solatur nos illud Christi verbum. Qui diligit me, diligitur à patre meo, & ego manifestabo ei me ipsum. Curet ergo quilibet scripturarum amator inuitatus ad hoc conuiuium, vt diuina quæ apponuntur fercula degustet, operam dare, vt veste hac charitatis nuptiali ornatus accedat, quo possit comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit longitudo, latitudo, sublimitas, & profundum.

Secundo animum oportet habere vacuū, & liberum ab alijs rerum terrenarum, & negotiorum curis. Ideo sapiens scriptum reliquit, (sapienciam scribe in tempore vacuitatis, & qui minoratur actu sapienciam percipiet. nec malè ille dixit) Pluribus intentus; minor est ad singula sensus: Et multo verius in his, quam in alijs studijs locum habet, quod dici solet hominè totum requirunt. Sed multo magis ad hanc lectionem afferendus est animus, qui sit ab omni noxio affectu purgatus, ac defecatus: solent enim huiusmodi perturbationes menti tenebras

Hom. 10. in 1. Tim.

Ser. 30. in Cant.

Thom. 14.

Sit animus vacuus à curis, & prauis affectibus. Eccl. 38.

offundere. Hoc planè docet Isa. quem docebit scientiam, & quem intelligere faciet auditum ablactatos à lacte, auulsos ab vberibus, qui enim à carnis concupiscentia mentem auocant, ac sensus, hi planè sunt ab vberibus, & lacte auulsi, & idonei discipuli ad diuina concipienda mysteria. Quod si Aristoteles in Eth: indicat, rerum moralium, non esse inueniendum idoneum auditorem, propter turbulentas commotiones multo minus erit cœlestium radiorum capax, si quis infans cupiditatibus distrahatur, quæ vna est causa, cur tam Heretici, quam Iudæi in scripturis cœcutiant, legentes, nec intelligentes, vt fiat sacra mensa ipsis in laqueum, & retributionem, & scandalum.

Humilitas
cordis & ora
tio .

Prou. 11.

Coll. 14.

c. 10.

Rursum affectus sit deuotus, & humilis, non suo fidens ingenio, sed ad Deum auctorem, ac magistrum per orationem recurrens. Certum est Spiritus Sancti axioma vbi est humilitas, ibi est sapientia: certum est quod Cass. docet festinandum esse tibi, si ad veram scripturarum scientiam peruenire desideras, vt humilitatem cordis immobilem primitus consequaris, quæ te non ad illam, quæ inflat scientiam, sed ad eam, quæ illuminat, charitatis consumatione perducatur.] Cui etiam dubium est Deum his sua secreta aperire, qui humili ad eum prece confugiunt. Oratio sæpè à Deo impetrat, quo nec ratiocinatio, nec varia librorum peruolutio, nec diuturna ualuit assequi consideratio, vt rectè D. Iac. dicat si quis indiget sapientia, postulet à Deo qui dat omnibus affluenter, & non improperat, & dabitur ei. Socrates laudat Piterium, quod orare ante scripturarum prælectionem semper erat solitus. Rupertus Abbas à B. Virgine ingenium ad scripturas idoneum impetrauit. D. Thomas plus videtur orationibus, quam studio in Sacrarum literarum mysterijs cognoscendis profecisse: qui etiam ad loca difficiliora, ieiunia adhibere solitus erat; quo loco poteris recognoscere etiam ea, quæ supra de Orationis studio Concionatori necessaria diximus. Itaque qui in lectione & studio diuinarum literarum proficere ipse primum optat in se, vt hoc instrumento ad aliorum fructus percipiendos inde strenuè utatur, legat cum reuerentia, cum simplicitate, ac sinceritate, cum charitate & Dei, & proximorum, cum puritate animi, & a curis rerum terrenarum, & a noxijs cupiditatibus alieni, ac demum cum precum adiunctione, vt lectionem comitetur oratio, quæ intelligentiam impetret à Deo. Addamus etiam & alia.

In tripar.

48. c. 1.

Quar-

Quarto necesse est, vt in hac lectione Concionator sit affiduus, & curet totam perlegere Scripturam; est enim veluti imago quadam, & pictura, cuius partes partibus respondent, & vnus liber alium declarat. Neque sit contentus, semel, atque iterum legere, sed crebrius verset, & euadet se ipse in dies doctior. Est documentum Greg. est & Augustini in hæc verba: erit igitur diuinarum scripturarum solertissimus indagator, qui primo totas legerit, notasque habuerit, etsi nondum intellectu, iam tamen lectione vt mandet memoriæ, vel vt omnino incognitas non habeat. Addit idem, primò inuestiganda, quæ in eis aperte posita sunt, vel præcepta viuendi, vel regulæ credendi. Tum verò facta quadam familiaritate cum ipsa lingua scripturarum, ad ea quæ obscura sunt aperienda, & discutienda pergendum est.] Quæ Augustini regula optima est, sic enim doctrinæ ordinem tenebimus, qui a facilioribus, ad difficiliora paulatim progreditur. Et secundum hanc prudentiam laudabilis est obseruatio, quam aliqui tradunt, vt prius Euangelicorum librorum sensus eruamus, quam libros propheticos inuestigemus non solum facilioris doctrinæ causa, sed quia ex historia Euangelij facilis aditus patebit ad ea, quæ de eodem Christo Prophetæ dixerunt intelligenda, quem admodum minus fuit difficile Eunuchò, post explicatam de Christo hystoriam a Philippo, prophetiam Isaïæ percipere, quam petebat. Facilius est a veritate nota coniectare promissiones, & figuras, quam ex Prophetis vocibus, & Typis diuinare Euangelij veritatem.

Quinto valde utile erit, in singulis libris dum legit adhibitis aliquibus commentarijs interpretum meliorum, qui sensum literalem conseruant, colligere, ac notare in aliquo volumine per singula capita locorum difficilium explanationes iuxta sensum hystoricum, & hoc breuissimè vt possit, cum fuerit opus, ad manum esse. Etiam proderit in singulis libris, quos percurrit Indices particulares texere.

Sexto rursus quicquid eximij vel ipse notauerit, vel ab alijs acceperit, reuocet ad capita, & communes locos, & notet in quem usum profutura esse iudicet, siue ad docendum aliquod dogma siue ad cõsultandos errores, siue ad morum, & vitæ institutionem siue ad peccata redarguenda, siue ad consolandum & alia huiusmodi. E scripturis sanctis multa varietas locorum seu sententiarum colligi potest, cum ingenti, vt multi experti sunt lucro: Melito Sardenis collegit sententias morales è scripturis,

Totam scripturam, & crebro legat.

Greg. 2. p. pass. c. 11. & 4. mor. c. 1.

Aug. 2. de Doct. Chr. c. 8. & 9.

Act. 8.

Annotanda aliqua.

Locorum cõmuniũ vsus

pturis, & librum inscripsit sub hoc titulo, exceptorum libri sex ad Onesimum: Cyprianus ad Quirinum consimilis argumenti libros tres edidit: Primus & secundus habet ea quæ ad fidem pertinent; tertius quæ ad mores. Aliqui cum sententijs scripturæ apposuerunt Patrum expositiones. Sic Beda & quidam antiquus author nomine Defensor, in libris quos vocarunt Scintillas scripturæ sanctæ. Alij vnum tantum argumentum tractauerunt, vt est liber sub nomine Augustini, de mirabilibus sacræ scripturæ. Aliqui simul collegerunt omnes similitudines, quæ sparsæ per totam scripturam legerunt.

Meditatio Sacrarum scripturarum & modus.
Cap. III.

Merito (ait Chrysoft.) thesauro cuiusque confertur, diuinarum scripturarum lectio. Nam sicut ex illo, quis vel paruum fructum capere valet, multas sibi parat diuitias, ita & in sacra scriptura, etiam in breui dictione, variam sententiarum vim, & incredibiles diuitias inuenire licet. Idcirco septimum, & vltimum præceptum Concionatori erit, non solum assidua doctorum lectione sacrarum scripturarum, arcana peruestigare, sed etiam ipsorummet Patrum exemplo, earum diligenti commentationi insistere, & vt ait Propheta, meditari Dei voluntatem, & legem die ac nocte, neque solum intellectu penetrare Spiritus sancti mentem, quasi dentibus comminuere, sed etiam voluntatis affectu, earum dulcedinem deuoti, veluti cordis palato degustare, planè qui sanctorum Patrum vel conciones, vel commentarios in sacra Biblia legit, facile aduertere potest, eos quæ dicunt, vel scribunt non solum studio, & lectione librorum, sed magis etiam pijs meditationibus, & oratione collegisse, proptereaque stylus, ac sermo, qui ex abundantia cordis, & spiritus pinguedine manat, magnam morum pietatem, & vitæ sanctimoniam redolet. Modus autem tenendus in sententiarum sacrarum meditatione, hic esse posset cum fructu,

Circumstantiæ notandæ.

Primo considerandus quis sit, qui loquitur, & ad quem sermo habetur, rursus finis ob quem ea dicuntur, & modus dicendi. Præterea quidnam sit, quod dicitur, sit ne præceptum, vel consilium, sint minæ an promissiones; an aliquid à sua creatura exigat Creator Deus. In his debet intellectus singulas circumstantias, & capita discurrendo versare. Voluntas autem